

THOMAS EN ZABI
DE FRIESCHE ROBINSON CRUSOË

NAVERTELD DOOR

— T. BOKMA. —

I. EENE ONVRIJWILLIGE ZEEREIS.

't Was druk, heel druk aan de haven van Harlingen. Twee Noorsche schepen waren den vorigen avond aangekomen en het lossen was in vollen gang. Uit het ruim klonk het „ho-i-ho” der matrozen en de balken schoten uit het gat aan den voorstevan naar buiten, waar houtvlotters ze in ontvangst namen, een twintigtal tot een vlot verbonden en zoo vlot na vlot deden ontstaan. Morgen zou die houtvoorraad Frieslands binnenwateren opvaren; want zoo rijk de provincie aan weiden is, zoo arm is ze aan timmerhout.

Kostelijke boter, in eikenhouten vaten verpakt, werd in een Engelsche kof geladen; over een paar dagen zouden de Londenaars hun brood met onovertroffen Friesche boter kunnen smeren en de honderden kazen, die een plaatsje bij de boter kregen, waren voor dezelfde stad bestemd.

Een schoener, waarvan de lading reeds gelost was, werd door de bemanning duchtig nagekeken; de romp werd geteerd, dek en ruim schoongemaakt, touwen en zeilen hersteld; de laatste reis was zeker niet voorspoedig geweest.

Op karren en in pramen werden duizenden en duizenden dakpannen aangevoerd, afkomstig uit de bekende bakkerijen te Almenum, en groepjes matrozen slenterden af en aan met waggelenden zeemansgang. Blauwgekielde veedrijvers met lange stokken in de hand, dreven een tiental vette koeien naar de haven: de arme beesten werden op het dek van een schip geheschen en straks gevolgd door geheele kudden schapen en tallooze jonge kalvers.

Harlingen beleefde goede jaren. Dat kon men zien aan 't vergenoegde gezicht van slaggers, bakkers en kruideniers, die of zelf de bestelde waren aan boord der schepen bezorgden, of dit hun knechts lieten doen.

Baas Gerritz in de Kerkstraat had een drukken morgen gehad;

Klaas, zijn zoon, en Thomas, de knecht, niet minder. De baas had gewogen, gemeten, ingepakt zoo vlug hij kon, de jongens hadden het eene pak voor, het andere na, aan het opgegeven adres bezorgd. 't Was nu bij elf en ze waren voor de laatste maal op weg naar de haven; ze hadden verlov, een poosje uit te blijven, want de drukte in den winkel was voorbij.

De beide jongens waren even oud en al langen tijd dikke vrienden. Thomas woonde bij zijn baas in, want zijn Vader was visscher en voer met een aakje. Slechts een deel van 't jaar woonde hij met vrouw en kinderen in 't huisje aan den trekweg, waar niet veel meer ruimte was dan in de oude, lekke schuit. Thomas had het best bij baas Gerritsz. Toch zou hij nog liever matroos zijn geworden, maar dat vond Moeder niet goed. Thomas wilde zijn goeie Moeder geen verdriet doen en bleef dus aan den wal, al trok de zee hem ook nog zoo sterk aan. Een boodschap naar

de haven was een genot voor hem; een paar malen was hij een poosje aan boord van een schip geweest; hij had een paar keeren met een bootje mogen roeien, en hoe meer hij met de zeelui in aanraking kwam, des te grooter werd zijn begeerte, te mogen varen.

Toen de beide kruiken olie waren afgegeven en de jongens vol bewondering stonden te kijken naar een brik, die met bolle zeilen de haven kwam binnenstuiven, riep Klaas ineens: „Zeg, we gaan .

varen! We hebben nog een uur den tijd en kunnen best even de haven uit!"

Thomas vond het een prachtig idee; ze konden hun vrije uurtje niet beter en prettiger besteden, meende hij. Maar hoe aan een boot te komen?

„We nemen oom Piet z'n jol!" riep Klaas en weg draafden ze. Ongelukkig lagen zeil en riemen niet in de jol. Zouden ze die aan 't huis van Oom gaan halen?

Nee, dat niet, want Oom zou vast niet willen hebben, dat de jongens alleen gingen roeien. „Vreemd, dat zoo'n oud-zeeman zoo erg gauw gevaar zag voor een ander," vond Thomas. „'t Kwam misschien omdat hij op zijn laatste reis schipbreuk had geleden en toen bijna verdronken was."

„Jan Leeuwen wil ons wel een paar riemen leenen," zei hij. Dat lukte. Leeuwen dacht, dat de jongens een boodschap voor baas Gerritsz moesten doen en leende hun de begeerde riemen. Vroolijk snelden Klaas en Thomas heen, sprongen in de jol, gooiden de touwen los en roeiden weg, de haven uit.

Wat hadden ze nu een mooi gezicht op al die bedrijvigheid achter hen! Daar roeiden ze een groot Fransch schip voorbij, dat, nu 't laag water was, niet kon binnenloopen.

Ja, 't ontbrak de stad aan een diepe haven. Elk jaar voerde de zee meer zand aan en wat men daar ook tegen deed, 't hielp niets of bijna niets.

Er werd hun van 't Fransche schip iets toegeroepen, doch ze konden 't niet verstaan en het wuiven van een paar matrozen begrepen ze niet.

Thomas zat aan de riemen en roeide er dapper op los. „'t Gaat fijn, zeg!" riep hij en trok, dat 't bootje als een vogel over 't water schoot.

„Dat wil 'k wel gelooven ook", lachte Klaas, „'t is eb en de stroom voert ons snel mee. De wind is ook gedraaid, merk ik."

Thomas hield op met roeien en de jongens keken vroolijk om zich heen. De haven lag nu al ver achter hen.

Daar zag Klaas een flesch drijven, rechts van de boot. Het broze voorwerp stak een eind boven water uit en deinde zachtjes op de golven voort.

„Zeg Tom! daar drijft een flesch. Die zullen we opvisschen. Misschien zit er wel een brief in!"

„Een brief! Dat kun je denken! Wie doet nu een brief in een flesch!” lachte Thomas spottend.

„Zeker gebeurt dat wel eens. Als een schip op 't punt is te vergaan, schrijft de kapitein op een stuk papier, dat ze in grooten nood zijn en dan wordt die brief in een flesch gesloten. Op die wijze hoor je nog eens wat van een verongelukt schip.”

„Stuur dan een beetje rechts,” zei Tom, „misschien kan ik de flesch met de roeiriem bereiken.”

Hij haakte een roeiriem uit en probeerde, de flesch naar zich toe te halen. Maar door de haast glipte de riem hem uit de hand en dreef met den stroom weg.

„Gauw, gauw!” riep Klaas. „Met de andere, gauw!”

Te laat! De afstand tusschen 't bootje en de riem was al te groot, doordat Klaas het roer onwillekeurig links had gewend en nu was alle hoop, 't verloren voorwerp te bereiken, vervlogen. De jongens keken elkander ontzet aan. Wat zou Jan Leeuwen zeggen! En hoe zouden ze weer thuis komen! Daar, heel in de verte, sloeg de toren van Harlingen half twaalf. Over een half uur moesten ze weer thuis zijn voor 't middageten. Maar al hadden ze nu ook de beste roeiriemen ter wereld gehad, ze konden den terugweg niet in een half uur afleggen, daartoe voerde de stroom hen te snel mee, de wijde zee op. Hun schrik werd nog grooter, toen de golven al hooger en hooger gingen en er aan den westelijken horizon donkere wolken oprezen. Spoedig daarna vielen er enkele druppels, straks gutste een kille regen neer, die de arme jongens druipnat maakte. De open sloep bood geen enkele beschutting. Wanhopig keken ze elkander aan. Geen van beiden wist een middel, om zich uit deze ongelegenheid te redden en een beter zeeman dan zij zou evenzeer ten einde raad geweest zijn.

Daar kwam Klaas op de gedachte, noodseinen te geven. Hadden ze het maar een kwartier vroeger gedaan! De eenig overgebleven riem werd als seinpaal in het mastgast opgericht en Klaas bond er de beide aaneengeknoopte zakdoeken aan vast. Maar de kleine, roode noodvlag trok niemands opmerkzaamheid en het angstgeroep der knapen stierf weg in den wind, die van oogenblik tot oogenblik sterker werd.

Nu meende Thomas in de verte land te zien. Helaas! 't was eene der vele zandbanken, die zich tusschen de Friesche kust en de Wadden-eilanden uitstrekken, bij vloed onder water staan, maar

bij eb meestal droog liggen. Daar viel dus niet op redding te hopen en bovendien voerde de stroom het bootje zijwaarts af, de Grind voorbij.

„Waren we maar niet gaan varen!” zuchtte Klaas en keek naar de stad, die nog maar even zichtbaar was.

„Ja,” zei Thomas, „je hebt 't plan zelf bedacht en 't is eigenlijk jouw schuld. We hadden de boot ook niet ongevraagd mogen nemen.”

„Had dat maar gezegd, voor je meeging. Toen vond je het zoo'n mooi plannetje.”

„Toen dacht ik er niet aan.”

„Denk er dan nou ook maar niet aan. Denk liever een middel uit, hoe we weer thuis kunnen komen,” zei Klaas knorrig.

Thomas kon geen middel bedenken. Er bleef hun evenwel ééne hoop op redding over: als 't twaalf uur was, zou men hen thuis

missen en hen zoeken. Jan Leeuwen wist, dat ze waren gaan varen en misschien kwam hun wel gauw een zeilbootje achterop. Doch, hoe ze ook tuurden, er was niets op de golven te zien en ze konden zelfs geen land meer ontdekken. Rondom hen niets dan bruisende golven en boven hen de grijze lucht, waaruit van tijd tot tijd een kille regen- of hagelbui neerplaste.

„We zullen op Vlieland of op Terschelling aankomen,” meende Klaas.”

„Dan zijn we tenminste weer op den vasten wal,” zei Thomas. „Ik begin ook honger te krijgen.”

„Jij hebt ook altijd honger,” bromde Klaas. „Waren we maar goed en wel thuis! Daar had ik mijn eten wel voor over!”

Van tijd tot tijd sloeg een golf hoog op tegen het boord, spatte uiteen en deed een zilten regen in 't bootje vallen. Toen de golven al hooger en hooger gingen, kwam er zooveel water in 't bootje, dat de jongens het hoosvat moesten gebruiken.

Daar meende Thomas heel in de verte, in 't Noorden, land te zien.

„Dat moet Terschelling zijn!” riep Klaas verheugd. „Daar zullen we heenvaren; stuur dan toch!”

Doch na eenige minuten van angstige spanning bleek hun hoop ijdel. Of ze werden door den stroom afgevoerd, of ze hadden zich vergist, in elk geval verdween het land uit hun gezicht. Vóór hen de wijde, wijde zee, nog altijd geen zeil achter hen, dat de komst van redders meldde. Nu lieten de jongens den moed geheel zakken. Ze lieten hun vaartuijje drijven, waarheen de golven het voerden en zaten somber voor zich uit te kijken, staroogend in de wazige verte, of er geen redding daagde. Rillend van de kou en het nat, was hun eenigste zorg, het bootje vrij van water te houden. Dat werd gedurig moeilijker, want de wind nam staag toe in kracht. Gelukkig werd het geen storm. De dunne planken van 't broze vaartuij, die enkele houten, waardoor ze van den afgrond onder hen werden gescheiden, zouden ook geen storm hebben doorstaan.

De nood maakte hen sprakeloos en gevoelloos. Twee zeehonden doken in hun nabijheid uit de golven omhoog.... ze letten er niet op; een vlucht meeuwen streek krijschend op de golven neer, de vogels doken en verhieven zich weer met een vischje in den snavel.... de jongens zagen het niet. Zelfs vergaten ze, in den

nood tot God te roepen om uitkomst. Doch Hij vergat hen niet, evenmin als Hij ons vergeet, als wij Zijner niet gedenken en alleen met ons zelve rekenen.

Hij gebod, en de regenbuien hielden op; Hij sprak, en de wind legde zich neer; Hij wenkte en een vroolijk zonnetje goot lichtschittering op de zee en deed de hoop herleven in 't verslagen hart der jongens.

En zij hoopten niet tevergeefs.

Snel, als de gewiekte vogel, schoot een vlugge zeilboot, met drie stoere zeelui bemand, de haven van Harlingen uit. De frissche bries, waarin de stormachtige wind nu overging, blies lustig in 't blanke zeil en deed het vaartuigje vliegensvlug voortschieten. Daar, voor den mast, stonden twee mannen, die den blik angstig speurend over de golven lieten gaan. 't Waren de Vader en de Oom van Klaas. Ze hadden de jongens gemist en hun vermoeden, dat ze op zee waren gaan varen, was tot pijnlijke zekerheid geworden, toen ze de boot niet vonden en Jan Leeuwen vertelde, dat de jongens zijn riemen hadden geleend.

„Zie je nog niets, Evert?” vroeg Gerritsz aan een der bootslui. Evert hield de hand boven de oogen en zag scherp uit...

„Als we ze terugzien, dan zeker in 't eerste half uur nog niet,” bromde hij en legde nog al wat nadruk op dat als; „die rakkers hadden geen slechter tijd kunnen uitzoeken, wind en stroom voeren hen snel mee, ze kunnen al wel buitengaats wezen.”

Gerritsz rilde; niet van de kou, al beschutte het linnen jasje hem niet veel tegen den killen wind. Hij had zich geen tijd gegund, den duffel aan te trekken.

Oom Piet sprak hem moed in. Hij geloofde niet, dat de jongens zoover konden zijn; ze hadden immers geen zeil en de jol liep niet bijzonder vlug. Zoo erg veel gevaar was er ook niet, want de jol was stevig en de wind was niet buitengewoon sterk geweest. Alleen zouden de jongens wel aardig nat zijn geworden.

„Maar dan drogen we ze straks voor een flink vuur,” voegde hij er lachend bij. Lachend, maar dat lachen ging niet van harte, hij was ongeruster dan hij zich wilde toonen.

In elk geval zou 't nog wel een paar uurtjes duren, voor men goed en wel weer thuis was.

Er werd niet veel gesproken op den angstigen tocht. Alleen zorgden de bootslui er voor, dat de boot de grootst mogelijke

snelheid kreeg. Het zeil vertoonde geen enkel plooi, de mast kraakte, de golven spatten schuimend op aan den voorsteven, die nu rees, dan weer neerdook in de golven.

Gerritsz bleef staan voor den mast, al was hij daar juist 't meest blootgesteld aan 't overslaande schuim. Naast hem stond Oom Piet.

De drie matrozen zaten achter in de boot; van tijd tot tijd kwam Evert naar voren, tuurde een poos over de zee, schudde

't hoofd en ging met een knorrig: „Nog niets!” weer naar achter.

Twee zeilen doken achter hen op, 't eene rechts, 't ander links van hun boot.

„Daar komen de anderen ook,” riepen de drie mannen.

„Ze snijden er goed door, de schuit van Pier Tammens vooral, die zal gauw vòòr zijn!”

Gerritsz wierp een blik achter zich. Ja, nog twee andere bootjes waren uit-

gezeild om de verlorenen te zoeken en nieuwe hoop leefde op in zijn hart. Doch toen hij weer voor zich uit zag, begon die hoop te verflauwen. 't Zou immers mogelijk zijn, dat de onervaren knapen het bootje niet hadden weten te besturen en dat het was omgeslagen. Was dit zelfs niet waarschijnlijk?

Daar greep Oom Piet hem heftig bij den arm en wees recht voor zich uit.

„Zie je niets, daar recht over mijn vinger? Is dat geen stip?”

En op 't zelfde oogenblik riepen de drie matrozen: „Daar drijft iets, te loevert, kaptein!”

Oom Piet zag nog scherp, al was hij niet jong meer.

Gerritsz tuurde en tuurde, doch bemerkte niets dan water en

lucht.... nee.... zag hij daar ook niet wat...? helaas, 't was weer verdwenen.... water, niets dan water...!

„Jammer, dat we geen kijker meegenomen hebben,” zei Oom Piet. „En dom ook!” gromde Evert, die steeds naar die ééne plek tuurde. Maar tien tellen later gromde hij niet meer, doch riep vroolijk: „'t Is de boot, mannen! gevonden!”

„En mijn jongen, is mijn jongen er in?” riep Gerritsz, wien de tranen in de oogen gesprongen waren en die nog niets zag. Zie je Klaas werkelijk? En Thomas?”

„Ja, ja!” schreeuwde Oom Piet en zwaaide met z'n muts en riep, zoo luid hij kon: „Ho-i-ho! ho-i-ho!”

Ook op de andere booten had men de verloren jol bespeurd en samen zeilden ze in dezelfde richting daarheen. Met welk een vreugde zagen de knapen hun redders naderen! Toen ze een kwartier later in de zeilboot overstapten of liever overgedragen werden, schreiden ze van blijdschap. En Vader Gerritsz en Oom Piet ook.

Ze waren gered, doch het duurde nog een paar uren, voor ze de haven van Harlingen weer binnenvoeren. Terstond werden ze naar bed gebracht, waar Moeder Gerritsz hen teeder verzorgde. De matrozen ontvingen een ruime belooning, de ouders dankten den Heere, die het reddingswerk had doen gelukken, en de jongens sliepen spoedig in, blijde, in 't warme bed te liggen.

„Is me dat een gat in den dag slapen!” schertste Moeder Gerritsz, toen de jongens den volgenden morgen eerst om negen uur beneden kwamen.

Die goeie Moeder! Wel tienmaal was ze naar boven geweest, om te zien, of de jongens wel rustig sliepen. Nu zij ze weer gezond voor zich zag staan, lag er een glans van vreugde op haar vriendelijk gelaat. Ze gaf beide jongens een echt moederlijken kus en een extra dikke boterham. Die smaakte maar wàt heerlijk!

„Wel” — zei baas Gerritsz, die juist binnenstapte — „ik zie, dat de tocht van gister je hongerig heeft gemaakt. En nu heb je zeker genoeg van het varen?”

„Ik tenminste wel,” zei Klaas.

Thomas zei niets.

„En jij dan, Tommetje,” vroeg Gerritsz, „zou je nog matroos willen worden?”

„Baas,” was 't antwoord, „u bent zoo goed voor me en de vrouw ook, dat ik u altijd dankbaar zal blijven. Maar toch geloof ik, dat ik nog wel graag op zee zou varen.”

Dat beviel Gerritsz in 't geheel niet. Hij was bang dat Klaas ook weer trek zou krijgen in de zee. En Thomas zou zijn jongen kunnen overhalen, weer zoo'n gevaarlijk tochtje op zee te wagen. Die jongen scheen wel voor de zee bestemd, maar Klaas moest kruidenier worden; dat was een veiliger beroep.

„Hoor eens, Thomas!” zei hij ernstig, „ik verwacht, dat je Vader spoedig komt en zoodra die hier is, zal ik er eens met hem over praten. Als je dan toch naar zee wilt, moet het ook maar gauw wezen en indien ik je kan helpen zal ik dat stellig doen.”

„Asjeblijft, baas!” zei Tom, en z'n oogen straalden.

Klaas vond 't niets aardig, dat zijn makker hem wilde verlaten. 't Was zoo gezellig, in den winkel of in 't pakhuis het werk samen te doen, samen een grap uit te halen, samen te spelen. Zou dat nu uit zijn...?”

(Wordt vervolgd.)

THOMAS EN ZABI
DE FRIESCHE ROBINSON CRUSOË

NAVERTELD DOOR
— T. BOKMA. —

(*Vervolg*).

Drie dagen later kwam Havinga, Tom's Vader, in de stad. Terstond begaf hij zich naar den winkel van baas Gerritsz om te zien, hoe zijn jongen het maakte en tegelijk eenige inkoop te doen.

Thomas mocht met zijn Vader meegaan en kreeg verlof, ook den anderen dag nog bij zijn ouders door te brengen.

Wat was de jongen blij! Terwijl hij zich ging verkleeden vertelde de baas ondertusschen aan zijn vader, wat er eenige dagen geleden was gebeurd. De knaap was vlijtig en eerlijk, in huis en op catechisatie gedroeg hij zich best, maar hij had nog altijd lust om te gaan varen. Er stak geen eerzaam kruidenier in.

Havinga zuchtte.

Ondertusschen was de jongen gereed gekomen en had baas Gerritsz de gort, het meel, de kaarsen en wat er meer besteld was ingepakt, terwijl hij niet vergeten had, er voor Thomas' Moeder een pakje suiker en koffie en voor z'n Vader een pakje tabak gratis bij te doen.

Vroolijk stapte Thomas naast z'n Vader de deur uit, blij, dat hij weer een dag thuis zou zijn.

Daar viel 't hem op, dat Vaders gelaat niet zoo opgeruimd stond als gewoonlijk en otschoon hij druk praatte, gaf Vader slechts korte antwoorden, alsof hij aan heel iets anders dacht, dan aan Tom's verhalen.

„Scheelt er wat aan, Vader?” vroeg Thomas.

„Och, jongen! de vangst is niet groot geweest en ik had nu juist geld noodig, want ik moet een nieuwe schuit hebben. De mijne is zoo slecht; ze is 't opknappen niet meer waard, vrees ik.”

Daar schoot den knaap een heerlijke gedachte door 't hoofd.

„Vader, ik weet raad! Ik heb nu nog maar een paar guldens overgespaard en als ik knecht bij Gerritsz blijf, zal ik nooit genoeg

verdienen, om u te kunnen helpen. Als ik naar zee mocht, dan verdiende ik veel geld. Matrozen kunnen immers veel verdienen, hé Vader?"

„Bevalt het je dan zoo slecht bij den baas, dat je nog naar zee wilt?" vroeg Havinga.

„Nee, dat niet; 't bevalt me wel goed, want de baas en de vrouw zijn best voor me en Klaas is ook een goeie jongen, maar toch zou ik liever op een schip willen."

„Nu, we zullen er eens met Moeder over praten. Je weet wel, als die het goed vindt, dan heb ik er ook niets tegen, maar als zij haar toestemming niet geeft, moet je het maar voor altijd uit je gedachten zetten."

Tom begreep het wel; Vader wilde hem wel verlof geven, maar Moeder!

„Moeder!" dacht hij vroolijk, blij, dat hij zijn Moeder weer zou zien en met vluggen stap liep hij naast Vader voort. Toen kwam 't verhaal van het roeitochtje, waarbij ze bijna verongelukt waren en Vader dacht in stilte: „als de jongen nu nog niet bang is voor 't water, zou je toch wel zeggen dat er een zeeman in hem steekt."

Een poosje later zaten vijf gelukkige menschen bijeen in 't lage kamerke van 't houten huisje aan den trekweg. De koffie geurde zoo heerlijk, de kaars gaf zoo'n vriendelijk lichtschijnsel, het brood smaakte zoo zoet, men gevoelde zich zoo gelukkig, weer bij elkaar te zijn en bij 't genot van een pijp vergat Vader Havinga zelfs voor een tijd zijn zorgen. Men ging dan ook niet naar bed, voor de kaars geheel opgebrand was en ze duurde zoo heerlijk lang, dat de beide jongsten van 't gezelschap onder 't praten in slaap vielen. Zachtjes kleedde Moeder hen uit en legde ze in bed, waar Thomas ze weldra volgde.

Den volgenden morgen hadden Vader en Moeder een langdurig en ernstig gesprek. Ze hadden 't er over, of ze hun jongen al of niet naar zee zouden laten gaan. God de Heere kon hem ook bewaren op de groote wateren, vond Vader en Thomas was zeeman in zijn hart. Moeder eindigde met toe te geven, op voorwaarde evenwel, dat hij bij een goeden kapitein zou varen.

Juist was dit afgesproken, toen baas Gerritsz het gezin kwam opzoeken. Hij had den kapitein van een Engelsch schip gesproken, een eerlijk, rondborstig zeeman, die een kajuitsjongen noodig had. En hij kwam nu vragen, of dit niet iets voor Thomas was.

„Kijk, Moeder!” zei Havinga, toen de baas uitgesproken had, „is het niet, of dit een besturing van God zelf is?”

Dat stemde Moeder toe. En het duurde niet lang, of de groote zaak was beslist; de jongen zou varen. Drie dagen later was hij reeds aan boord en ving zijn eerste zeereis aan.

’t Is zeven jaren later. We vinden Thomas terug op een ander Engelsch schip, de Vitorix, dat bestemd is voor Bombay.

Wat is hij flink geworden! Hoe handig gaat het werken hem af! En vroolijk dat hij is! De andere matrozen hebben veel met hem op, doch niemand houdt zooveel van hem als Zabi, de neger.

Wanneer de ruwe zeelui den „zwarten nikker” bespotten weet Thomas door een vriendelijk woordje of door een vroolijken kwinkslag het bittere er van vaak te verzachten. Bij Thomas vindt de zwarte matroos een warm vriendenhart en hij zoekt dan ook zooveel mogelijk diens gezelschap. Hun vriendschap is bepaald innig geworden, sinds ze weten, beiden den Heere Jezus lief te hebben. Samen lezen ze den Bijbel en Zabi verbaast zich dan over den knappen Thomas, die zóó mooi kan lezen.”

Op zekeren avond zaten de beide vrienden rustig op dek te praten, toen Thomas vroeg: „Uit welke streek kom je eigenlijk en hoe ben je matroos op dit schip geworden, Zabi?”

Zabi zuchtte.

„Dat is een droef verhaal — zei hij — maar luister.” En terwijl de Noord-Ooster zachtjes in de zeilen blies, het maanlicht z'n zilverschittering over de golven uitgoot, vertelde de neger zijn geschiedenis.

II. HET VERHAAL VAN ZABI.

„Ik werd geboren in het Afrikaansche dorp Totopa. Met nog vijf andere dorpen vormde het een klein koninkrijk, doch de andere dorpen waren alle veel grooter dan het mijne, dat slechts een tiental hutten telde en eenzaam in een groot bosch lag. Ik had nog drie broertjes en twee zusters, allen jonger dan ik. Wij leefden rustig en gelukkig, maar wisten niets van den goeden God en zijn liefde voor ons; we waren heidenen en geloofden in booze geesten. Omdat we bang waren dat die booze geesten ons kwaad zouden doen, brachten we hun, op raad van de priesters, elken dag een offer. Soms kwamen er mannen, die een deel van onzen oogst weghaalden voor den vorst. Doch ze namen nooit veel vruchten mee en we hadden steeds volop voedsel. Eens kwamen ze niet alleen een deel van den oogst halen, maar ook een zestal jongens; de vorst had enkele jonge dienaren noodig. Mijn jongste broertje, Wanja, moest ook mee. Dat speet mij erg, want ik hield juist van hem heel veel en ik wist wel, dat ik Wanja niet vaak terug zou zien. Zelf was de jongen erg blij, al schreide hij ook zijn oogen rood; het nieuwe leven, dat hem wachtte, lokte hem aan. Hij was ook pas twaalf oogsten oud.”

Thomas zag z'n vriend verwonderd aan.

„Twaalf jaar, meen je zeker.”

„Ja, dat komt zoo ongeveer gelijk uit,” antwoordde Zabi.

„In mijn land rekent men den ouderdom naar de malen, dat iemand een oogst beleeft. Ik was zelf zeventien oogsten oud, toen er een groot ongeluk gebeurde. Wanja, was nog maar eenige dagen weg en mijn Vader en Moeder, en ik zelf misschien nog 't meest, voelden zijn gemis diep.

Op zekeren nacht nu, toen we allen gerust in onze hutten lagen te slapen, schrikten we plotseling op door een groot rumoer.

Ik kan het me nog heel goed herinneren. Een roode gloed scheen overal in 't rond en buiten de hut klonk een woest geschreeuw

en knalden er schoten. Ons dorpje was midden in den nacht overvallen door een vijandelijken stam. Ik zag mijn Vader de hut uitsnellen; op 't zelfde oogenblik viel hij dood neder. Twee der vijanden grepen mijn Moeder aan en toen ik een knods greep

om haar te bevrijden, gaf een derde mij een houw over den arm, die zoo hevig aankwam dat ik niets meer doen kon.

Onze hut brandde, evenals de andere.

Mannen, vrouwen en kinderen liepen gillend heen en weer; enkele lagen dood of gewond op het gras en altijd door knalden de schoten. De vijanden grepen mij en vele andere mannen en vrouwen en dreven ons met stokslagen en lansstooten bijeen. Zelfs kleine kinderen werden wreed overhoop gestoken, als ze zich niet vlug genoeg bij den hoop gevangenen voegden.

Eindelijk begonnen de vlammen te dooven. Van de hutten was niets overgebleven. Het schieten had ook opgehouden, want wie niet gevangen of ontvlucht was lag dood tusschen de rookende aschhoopen. Nu kregen we een gaffelvormig stuk hout, waarvan de opening door een dwarshout gesloten werd, om den hals. De einden van die houten werden twee aan twee aan elkaar verbonden. De handen bond men ons op den rug, zoo ruw, dat we 't uitschreeuwden van pijn en toen alles klaar was dwongen onze pijnigers ons met lanssteken, snel voort te gaan. Niemand waagde het, zich te verzetten, of te schreeuwen, want de vijanden kenden geen medelijden.

Zoo liepen we uren lang door 't bosch voort. Ik wist niet wat er van mijn beide broers, mijn zusters en mijn Moeder geworden was. Liepen ze voor mij of achter mij? Misschien hadden ze kunnen vluchten! Of waren ze gedood evenals mijn Vader?

Mijn arm was niet gebroken, slechts ernstig gekneusd. Toen de morgen aanbrak, bevonden we ons in een volkrijk dorp, waar onze geleiders met gejuich begroet werden. Ze rustten hier een paar uren uit, aten en dronken, doch gaven ons niets. Eindelijk ging 't weer verder. Doodmoe, uitgeput en uitgehongerd kwamen we tegen den middag in een ander dorp aan, waar men ons in een groote schuur sloot en ons verder aan ons lot overliet. 's Avonds eerst bracht men ons wat voedsel en drinken. We vielen in slaap, doch de pijn, die de gekwetste arm en het juk om den hals mij veroorzaakten, deed me van tijd tot tijd wakker worden. Eindelijk brak de dag aan en moest de tocht weer worden voortgezet.

Hoeveel we leden, kan ik je niet zeggen, maar verscheidene kinderen stierven door uitputting of konden niet meer voort en werden dan onbarmhartig aan hun lot overgelaten.

Eindelijk bereikten we een groote stad, die aan zee lag en waar we op de markt werden gebracht. Hier zag ik voor 't eerst blanken, voor wie ik vreeselijk bang was, omdat men mij verteld had, dat de blanken negers opaten.

Ik was dan ook maar blij, dat ik niet door zoo'n blanke werd gekocht, maar met wel honderd anderen aan een bruinen handelaar werd toegewezen. Deze gaf ons te eten, zooveel we wilden, en uitgehongerd als we waren, vergastten we ons aan de heerlijke rijst en bananen en dronken 't frissche water en vergaten bijna ons verdriet. Hij liet ons de houten jukken afnemen, doch nu

kregen we allen een ijzeren band om den hals, en een lange ketting verbond ons, hals aan hals, aan elkander, alsof we een troep kwade honden waren.

Vroeg in den morgen moesten we opstaan en de striemende zweep verdreef met geweld allen slaap. Gelukkig deed mijn arm niet meer zooveel pijn als de vorige dagen. We werden naar de kust gevoerd en daar zagen we de wijde zee voor ons. Een groot schip zou ons opnemen en ver van ons land voeren. Ach! we begrepen niet, dat we in de kleine bootjes moesten stappen en het groote schip beklimmen. Doch weer was de wreede zweep er om het ons snel te doen begrijpen. Een uur later waren we op zee. Onze bewakers liepen zingend op het dek heen en weer of lagen gerust te slapen. Zij genoten van de frissche koelte, doch wij zaten dicht opeen gepakt, in het nauwe, vunzige scheepshol, versmachtend van dorst.

Tevergeefs probeerden we onze boeien te verbreken, tevergeefs stieten een paar mannen hun hoofd tegen den scheepswand en zochten zoo den dood; zweepslagen dwongen ons wel rustig te zijn. Evenwel, zonder dat wij 't vermoedden, waren onze redders nabij.

Op den morgen van den derden dag, juist toen ons een karig voedsel werd uitgereikt, ontstond er aan boord een geweldig rumoer. We meenden te bemerken, dat het schip van koers veranderde en sneller door de golven voortschoot. Luide, driftige uitroepen klonken er, en toen knalde het, alsof er in de verte een musket werd afgevuurd. Het kwam van een Engelsch oorlogschip dat jacht maakte op slavenhalers. Spoedig vielen er meer schoten en een kwartier daarna vernamen we boven op dek wapengekletter en 't lawaai van een hevig gevecht. Onze vrees vermeederde en steeg ten top, toen eenige blanke mannen in het scheepshol afdaalden. Hun sabels waren rood van bloed en we vreesden, allen vermoord te worden. Maar dat gebeurde niet. Integendeel. Ze begonnen onze boeien los te maken en lieten ons aan dek komen.

Nu zagen we, wat er was gebeurd. Blanke mannen waren bezig de lijken van onze bewakers overboord te werpen en het dek van bloed te reinigen. Dicht bij ons schip lag het vreemde oorlogsvaartuig, vanwaar men ons blijde toeriep. Onze vreugde werd groot, toen eenige matrozen ons een stapel kleeren brachten en we een broek en jas mochten aantrekken. Zooveel moois hadden we nog nooit gehad en de goede Engelschen hadden grooten schik in onze

blijdschap. Ze gaven ons voedsel in overvloed en behandelden ons als beste vrienden.

Spoedig werden aan boord van het oorlogsvaartuig de zeilen geheschen, een paar stevige touwen verbonden ons schip aan den kruiser en een Engelsch matroos stond aan 't roer. Ook bleven een tiental matrozen en vijf soldaten bij ons aan boord.

En nu ging 't voort over de schuimende wateren. Nu eens leek het water prachtig groen, dan weer grijs en met zilver bezaaid en wij, die nog nooit zoo iets schoons zagen, stonden uren achtereen dit schouwspel te bewonderen. Zoo voeren we eenige dagen voort. Des nachts sliepen we in het sloopshol, waar hangmatten werden aangebracht, overdag verlustigden we ons in 't aanschouwen der oneindige zee.

Doch de blanke mannen leerden ons ook werken. In de eerste plaats moesten we het schip schoonmaken, je weet, Thomas, daar wordt bij de Engelsche oorlogsvloot streng op gelet. Maar het groote werk kwam eindelijk klaar en toen hadden we er zelf schik van. Dan waren er zeilen aan te slaan, touwen te herstellen, stukgeschoten planken door nieuwe te vervangen en nog veel meer. Dat alles werd ons door de blanken geleerd en zelf deden ze het ons voor.

Na vele dagen te hebben gevaren, hoorden we op zekeren namiddag op 't oorlogsschip een luid geroep, en de mannen op ons schip stemden er spoedig mee in, terwijl ze vol vreugde naar 't zuiden wezen. We verstonden nu reeds een paar woorden van hunne taal, en zoo begrepen we, dat er land in zicht was. Wij zagen echter nog niets. Eerst na nog een uur gevaren te hebben ontdekten ook wij in de verte de donkere kustlijn. Ons hart klopte van blijdschap: misschien zouden we nu spoedig in ons eigen land kunnen komen. Doch hoe meer we naderden, hoe beter we begrepen, dat dit ons land niet was en er ook niet dichtbij lag. Wat zou er nu van ons worden?

Den anderen morgen bereikten we de haven. De zeilen werden gestreken, de ankerkettingen rammelden en de schepen lagen stil. Twee kanonschoten hadden onze komst reeds gemeld. En nu moesten wij, negers, het schip verlaten en aan land gaan. We ontvingen ieder een paar geldstukken en... waren *vrij*. Wat mijn lotgenooten wedervaren is, weet ik niet, maar ik was zoo gelukkig een plaats te vinden als jongste matroos op een koopvaardijship.

Het zeeleven beviel mij beter dan het doelloos rondzwerven door de stad, waar mij niemand verstond en waar niemand mij iets wou geven als ik niet kon betalen. Twee dagen later was ik al weer 't zeegat uit. Ons schip heette „Zuidster” en telde slechts twintig koppen. Maar nooit vergeet ik dat schip en den goeden kapitein, die mij het grootste geluk heeft doen kennen. Hij vertelde mij van den Heere Jezus en bad met mij. Ik leerde mij zelf kennen als zondaar voor den eenigen, waren God. En ik werd voor de tweede maal uit de slavernij verlost. Vroeger was ik een blinde heiden, en boog ik mij neer voor de afgoden en vreesde de geesten; ik vloekte en haatte mijn vijanden. Nu ben ik verlost van de zonde, nu ben ik waarlijk vrij en heb ik geleerd, mijn vijanden te vergeven en het kwade te vlieden en te haten.

„En hoe ben je op de Vitorix gekomen?” vroeg Thomas.

Dat zal ik vertellen — antwoordde Zabi. 't Verhaal is kort. De Zuidster was een stevig schip, al was 't oud. Met Gods hulp doorstond het menigen zwaren storm op alle zeeën ter wereld en ik moet ook zeggen, dat de kapitein een zeeman was, die uitmuntte door kunde en voorzichtigheid. Ook de bemanning behoorde tot de beste der Engelsche handelsvloot. Eens keerden we naar Engeland terug met een lading zuidvruchten uit Italië; in 't Kanaal gekomen overviel ons een zware mist, het ergste, wat een zeeman kan overkomen. We hielden goede wacht en luidden aanhoudend een groote bel om andere schepen met onze aanwezigheid daar bekend te maken. Dat was geen overbodige voorzorg, want onze lichten konden hun schijnsel geen drie meters vooruit werpen; wijselijk had de kapitein dan ook de meeste zeilen laten bergen en voeren we met klein zeil zachtjes voort. Tegen middernacht haalde de wind aan en hoopten we, dat de mist nu wel zou wegtrekken. Zware wolken golfdon ons voorbij, even belicht door onze lantaarns, nieuwe volgden er, en toen plotseling doemde er een donkere massa op.

De angstkreet: „schip aan stuurboord!” weerklonk en terstond daarop zag ik een groote, donkere massa, die ons schip aan stuurboord trof. Een ontzettend tooneel volgde. Mannen en vrouwen verschenen gillend op dek, hulpgeroep klonk op uit het donkere water, luide commando's weerklonken aan boord van het vreemde vaartuig, waar terstond de sloepen werden gestreken.

Toen ik de lichten van het groote schip zag, die door den mist

slechts flauw te onderscheiden waren, had ik een reddingsgordel gegrepen, die juist onder mijn bereik was. Nauwelijks had ik dien omgedaan, of het ongeluk was gebeurd. Het achterste deel van ons midscheeps getroffen vaartuig dook terstond in de golven weg, het voorste bleef nog een paar minuten boven. Mijn goede kapitein was van de brug weggeslingerd en ik hoorde niets meer van hem.

Daar ook het voorschip begon te zinken, sprong ik overboord en zwom in de richting, waar ik de sloepen hoopte te bereiken. Ik was zoo gelukkig er spoedig een te ontdekken en vijf minuten later was ik veilig.

Het schip dat ons had aangevaren, heette de Koning Alfred en was bestemd naar Kaapstad. Wij — dat waren de zestien geredde matrozen — moesten de reis meemaken, indien er tenminste geen schip gepraaid werd, dat ons naar Engeland kon brengen. De King Alfred had niet bijzonder groote averij bekomen, zoodat de reis kon worden vervolgd. Ik werd onderweg aangesteld tot knecht van den timmerman, daar ik eenige vaardigheid in timmeren had en bij aankomst te Kaapstad monsterde ik aan als matroos. Mijn makkers gingen op andere schepen over. Toen de King Alfred, na vele jaren op Kaapstad te hebben gevaren, door de reeders bestemd werd voor de vaart op de Oostzee, wilde ik niet langer op dien bodem blijven. Diep in mijn hart leefde de hoop, dat ik nog eens iets van mijn dierbaren zou kunnen hooren en daarom trok Afrika mij sterk aan. Zoo kwam ik op de Vitorix, doch nimmer hoorde ik iets van de mijnen of van mijn vaderland. Ik wist immers zelfs niet, waar mijn geboortegrond precies lag en als ik reizigers vroeg naar 't rijk Makonde, dan haalden ze de schouders op. Toch hoop ik de plek, waar Totopa lag, nog eens terug te zien en mij nog eens tusschen mijn eigen volk te bevinden.

(Wordt vervolgd.)

THOMAS EN ZABI
DE FRIESCHE ROBINSON CRUSOË

NAVERTEELD DOOR
— T. BOKMA. —

(*Vervolg*).

Thomas schudde 't hoofd.

„Neen, zei hij, als ik in jouw plaats was, ging ik er niet weer heen, al wist ik ook nog zoo goed, waar dat land lag. Denk eens, een land vol negers....”

Lachend viel Zabi hem in de rede: „Je vergeet, Tommetje, dat ik zelf ook een neger ben en me dus tusschen negers juist op m'n plaats moet gevoelen. Want de blanken zijn in menig opzicht nog even afkeerig van ons als een jongen, dien ik eens hoorde zeggen, dat zoo'n vieze man geen wit hoofdkussen noodig had, omdat 't zonde en jammer zou zijn, als het heldere linnen in één nacht zwart werd. En zoo ziet iedere blanke verachtelijk op ons, negers, neer.”

„Neen, Zabi, niet iedere blanke, ik tenminste niet. Dat ik zoo-even zei: een land vol negers, bedoelde natuurlijk een land vol wilde, heidensche en onbeschaafde menschen. Je zou er ook niet meer op je gemak zijn en mij zou 't spijten, als je er heenging. Zeg, je moet eens met me naar mijn land gaan en mijn ouders ook leeren kennen. Zie, als je altijd thuis bent, merk je niet zoo, dat je ze liefhebt, maar als je weken en maanden lang op 't water zwalkt, denk je er meer aan. En dan verlang je weer naar de welbekende gezichten en zelfs naar de huizen en straten der stad.”

Zabi was diep getroffen door het welgemeende aanbod.

„M'n jonge vriend,” zei hij aangedaan, „ik dank je voor je vriendelijkheid. O, 't is, 't doet zoo goed, te weten, dat er iemand is, die iets voor je voelt. Zonder dat is 't leven zoo eenzaam. Ik wil je vriend zijn, altijd. Maar weet je, wat *ik* zooeven zag, toen jij over je land sprak en over je ouders? Toen zag ik een klein, vriendelijk dorpje. De eenvoudige hutjes, met lage deur-openingen, overschaduwde door hooge palmen en 't heele dorpje

omringd door acaciastruiken. In 't midden 't groote plein, met gras begroeid, waar talrijke geiten graasden en kleine kinderen speelden en stoeiden en bovenal... voor de deur der tweede hut mijn moeder, die in een mortier het koren fijn stootte en mijn vader, met een pas gedooide antilope op den schouder! O, mijn arme ouders, mijn lieve broer Wanja!

En dan, er zijn geen schooner landen dan het mijne is, Thomas! In 't zuiden stroomt de bruisende Romuva, waarin de visschen talrijk zijn als de vogels in de lucht en snelstroomende beekjes kronkelen vriendelijk door de valleien, waar wild in overvloed is... maar, helaas! mijn volk kent niet Hem, die dat schoone land schiep en dankt Hem niet voor 't goede, dat het ontvangt. O, hoe graag zou ik de menschen in mijn land vertellen van den Heiland der wereld! Hoe gelukkig zou ik zijn, als ook Wanja en mijn moeder en mijn broers en zusters Hem leerden liefhebben!"

Hier eindigde hun gesprek. 't Was etenstijd en de beide vrienden lieten zich de voedzame gort met spek best smaken. Toch dwaalden hun gedachten dien dag nog vaak naar ver verwijderde streken: het kleine havenstadje aan de Friesche kust, waar Thomas' ouders woonden en het onbekende, heidensche Makonde, waar Zabi naar verlangde. Doch toen den volgenden morgen een vijftal Spaansche schepen gepraaid werden, die op reis naar huis waren, geraakten de gedachten meer op den achtergrond. Er waren een paar matrozen, die Spanje en zijn bewoners goed kenden en dezen verhaalden zoo veel van hun verblijf in de Spaansche havens, dat een ieder met aandacht luisterde. Een paar dagen later ontmoette het schip een school vliegende visschen, waarvan er een groot aantal op het dek neervielen. Ze waren zoo groot als een haring en hadden lange vinnen; als ze met kracht hoog uit het water opsprongen, bleven ze op die uitgespreide vinnen een poosje door de lucht voortzweven.

„Een aardig spelletje!" riep Thomas.

Maar de stuurman zei: „k Geloof niet, dat ze 't zelf zoo aardig vinden. Zoo'n luchtsprong maken ze, om van een vervolger bevrijd te worden en 't helpt ze ditmaal niet veel: ze komen in de pan terecht en worden gebakken."

Thomas had medelijden met de arme visschen, maar at zijn deel van de vangst toch smakelijk op. En ondertusschen zette

het schip de reis naar Indië voort en de eene dag na den anderen verliep, zonder dat er iets bijzonders gebeurde.

III. EEN VRIEND IN DEN NOOD!

Op een schoonen voormiddag had onze jonge vriend een schaduwrijk plaatsje op 't dek uitgekozen. Hij keek naar de vroolijk voortrollende golven, die wel schenen krijgertje te spelen, evenals hij in vroegere jaren met zijn makkers op de markt te Harlingen placht te doen. Nu en dan sprong een groote visch, misschien door een vijand vervolgd, boven 't water uit en verdween dan weer in een kring van schuim.

't Was warm en Thomas zette de ruige muts af, zoodat de wind hem verkoelend over 't hoofd kon strijken. En hoog boven

hem, waar een paar der oudste matrozen bezig waren een losgeraakt touw vast te binden, blies de wind in de zeilen en bolde ze zachtjes.

Daar zag Thomas den scheepsdokter en den kapitein in druk gesprek over het dek wandelen. Zeker iets bijzonders, dacht hij, want de dokter was geen spraakzaam man en zei nooit meer, dan noodig was. Hij moest wel erg knap zijn, want hij zat een groot deel van den dag in z'n boeken te snuffelen, maar nu....! Zoo druk had

Thomas hem nog nooit hooren praten. 't Scheen iets ernstigs te zijn; beide mannen keken bezorgd. Terwijl ze hem voorbij liepen, hoorde Thomas den dokter zeggen: Het is een zeer ernstig geval en als er geen afdoende maatregelen worden genomen, kan ik vooruit wel zeggen, dat ons aller leven in gevaar is.

Wat de kapitein hierop antwoordde, verstond onze vriend niet,

doch het gehoorde was al erg genoeg. Hij keek onderzoekend den horizon rond, of er misschien een storm dreigde, of een zee-roover in zicht was. Niets van dat alles. De lucht was klaar, de wind begon wel iets op te steken, doch er was niets te bespeuren, dat een storm kon doen verwachten. En hoe Thomas ook tuurde, er viel geen naderend zeil te bekennen. Daarbij liep de Vitorix zoo goed als men maar kon wenschen. Op de voorplecht zaten een tiental matrozen kalmpjes te praten, de roerganger hing lusteloos op zijn bank alsof hij wilde zeggen: waartoe is 't wel noodig, met zulk prachtig weer een schip te sturen! Het zoekt zelf wel z'n weg. En bij den grooten mast waren een paar mannen op een bank ijverig met naald en draad bezig, om een paar scheuren in hun kleeven dicht te naaien of een knoop aan te zetten. Welk ernstig gevaar kon dan het schip dreigen?

Spoedig zou hij het hooren. Een der matrozen, die 's nachts de wacht hadden gehad en nu nog in hun hangmatten sliepen, verscheen nu op 't dek en kwam op Thomas toe. Ruw schreeuwde hij hem toe:

„Zeg, Tom, je vriend Zabi heeft het leelijk te pakken. Het ziet er niet zoo best uit, want niemand mag bij hem. Als hij ons nu ook maar niet in de pekel zet, die nikker!”

Hierop keerde hij Tom den rug toe en stevende naar de voorplecht. Thomas' eerste beweging was, op te springen om z'n vriend op te zoeken, doch een wenk van den kapitein, die hem juist voorbijging en z'n bedoeling scheen te raden, hield hem terug.

„Je weet dus, hoe 't met Zabi gesteld is”, zei de kapitein ernstig. „Je blijft aan dek en gaat niet omlaag, begrepen?”

Thomas was te verslagen, om ook maar iets te kunnen antwoorden. Zabi was den laatsten tijd moe en lusteloos geweest, gisteren vooral, doch nu reeds zoo ziek, stervende misschien! En waarom mocht hij zijn vriend dan niet gaan zien en oppassen en vertroosten!

Spoedig wist een ieder op 't schip, dat de neger Zabi aan een zeer besmettelijke ziekte leed en ook, dat de dokter geraden had, hem zoo gauw mogelijk van boord te verwijderen omdat hij voor de overige manschap een gevaar opleverde.

Van boord verwijderen! Thomas huiverde als hij er aan dacht, want hij wist, wat het beteekende. Hij snelde naar den kapitein en smeekte hem, den armen Zabi niet zoo onmenschelijk te behandelen, te vergeefs. En al had de kapitein, die medelijdend

van aard was, den neger ook aan boord willen houden, de matrozen kenden geen medelijden. Wat betekende zoo'n neger ook! Hun eigen leven liep gevaar had de dokter gezegd, welnu dan moest Zabi voor aller welzijn maar opgeofferd worden. Hij zou hoogst waarschijnlijk toch niet meer herstellen.

Plotseling riep de uitkijk: „Land vooruit aan stuurboord!”

Voor een oogenblik vergaten de matrozen hun vrees en liepen allen naar de verschansing. Na een kwartieruur zeilens bespeurden ze duidelijk een klein, boschrijk eiland, dat zich niet zeer hoog boven den oceaan verhief en zeker onbewoond was. Op de zee kaarten stond het ten minste niet aangegeven, en 't kon wel zijn, dat de Vitorix het eerste schip was, dat hier voorbij voer.

„Zet den neger op dit eiland af”, zeide de dokter en de matrozen eischten, dat Zabi nu eindelijk zou worden verwijderd. De kapitein durfde niet langer weigeren en gaf last, een sloep in gereedheid te brengen, om den zieke naar 't land over te voeren. Daar kwam Thomas en smeekte: „Laat mij meegaan, kapitein, om Zabi te verzorgen. Als niemand meegaat moet hij zeker sterven.”

En de kapitein stond het toe. De trouwe liefde van den goeden Thomas trof hem diep. Enkele matrozen voelden zelfs hun oogen vochtig worden en ontdekten tot hun verwondering, dat ze nog tranen hadden. Dikke Bob zelfs veegde een traan weg en riep, terwijl hij Thomas vriendschappelijk een voelbaren tik op den schouder gaf: „Ik zeg, jij bent een beste vent, Tommetje!”

't Eilandje was nu duidelijk te onderscheiden, maar niets deed vermoeden, dat er menschen woonden: geen hutje, geen korenveld, geen rookwolkje was er te zien. In 't westelijk deel was de kust vlak; een beekje stroomde hier met breeden mond in zee uit; de oostzijde van het eiland was rotsachtig en scheen veel boomen te bezitten, doch groote bosschen waren er niet. Daar, waar de kleine beek in zee stroomde, was een zeer geschikte landingsplaats voor de sloep, beter dan aan de Noordpunt, waar tusschen de riffen een vrij hevige branding liep.

Intusschen werd aan boord van de Vitorix alles in gereedheid gebracht, om Thomas en Zabi naar „Zieken-Eiland” over te brengen. „Zieken-eiland”, zoo noemde de dokter het eiland en toen zei Dikke Bob, dat hij daar dan ook maar moest blijven, want een lokter hoorde toch bij de zieken. Maar daar had deze geen zin in. Hij zei dat hij veel te bezorgd was voor de gezondheid van

Bob en z'n makkers, dan dat hij ze wilde verlaten. Wel gaf hij Thomas geneesmiddelen voor Zabi mee en vertelde hij hem, hoe de zieke moest worden behandeld. Thomas beloofde, z'n uiterste best te zullen doen. En dat meende hij oprecht.

De zeilen van de Vitorix werden gestreken, het vaartuig draaide bij den wind en lag spoedig nagenoeg stil. De sloep werd uitgezet en dobberde op de golven. Daar kwamen twee matrozen met den zieke. Zabi was bewusteloos en toen Thomas zijn ouden vriend zòò terugzag, barstte hij in tranen uit. Maar de kapitein sprak hem moed in: „Kom, geen tranen, Tom. Ik beloof je, als we terugkomen zullen we dit eiland weer aandoen en jou en Zabi weer opnemen. En we laten een flinken voorraad proviand bij je achter, zoodat je voor honger niet te vreezen hebt. Maar nog iets. Ik geef je ook een musket, kruit en kogels en een paar blanke wapens. Je kunt nooit weten. Wees zuinig met je kruit. En nu vaarwel! God zij met je!”

Eer Thomas wist, wat er eigenlijk gebeurde, zat hij in de sloep tegenover Zabi. Vier matrozen roeiden snel naar 't eiland, één steunde den zieke, die nog altijd bewusteloos was en meer dood dan levend scheen. Thomas wuifde z'n makkers een treurig tot wederzien toe.

Eindelijk schuurde de sloep zacht over 't oeverzand; het doel van den tocht was bereikt. Zabi werd voorzichtig aan wal gedragen en behoedzaam onder een schaduwrijken boom neergelegd.

Dan de meegebrachte voorraad! Daar was van alles: medicijnen voor den zieke, een musket met de noodige ammunitie, een sabel, een piek, een bijl, een hamer, zaag, boor, spijkers, biscuit, koren, een groot stuk linnen en de kisten der beide mannen. De matrozen namen een haastig afscheid van Thomas, want de vloed kwam reeds op en ze moesten zich haasten aan boord terug te komen. Thomas zag de riemen regelmatig oprijzen, neerdalen en iedere riemslag voerde zijn makkers verder van hem weg. Ze bereikten het schip, klommen langs de valreep naar boven en verdwenen achter de verschansing. Een oogenblik later rees de sloep langs den scheepswand omhoog, de zeilen werden geheschen en langzaam gleed het groote vaartuig voort, het doel der reis tegemoet. Lang, zoo lang als 't maar kon, bleef Thomas het naoogen, tot het als een stip aan den horizon verdween. . . .

Hij was alleen, moederziel alleen op een eiland, midden in den grooten oceaen, alleen met een ernstige kranke.

Alleen?

Neen, toch niet. Thomas wist en gevoelde op dit oogenblik, dat God hem hier nabij was. Het gevoel van zijn groote verlatenheid deed hem naar boven zien, waar de Heer, wiens oog over alles gaat, de zon in volle pracht deed stralen aan den wolkeloozen hemel.

Doch lang bleef hij niet zitten peinzen. Hij moest niet denken, maar handelen.

Zabi begon zich te bewegen — het bewustzijn zou waarschijnlijk spoedig terugkeeren en dan moest de lijder drinken. Snel greep Thomas een kruikje, liep naar de beek, die helder water bevatte en vulde het met 't kostelijke nat. Hij vond ook nog tijd, een wilden citroen te plukken en kneep dien toen in een tinnen drinkkroes uit, waarna hij water uit de kruik er bij schonk en de kroes aan de lippen van den neger bracht.

Deze sloeg de matte oogen even op, keek Thomas dankbaar aan en dronk een paar teugen. Daarna sloot hij de oogen weer en viel in slaap. Thomas verheugde zich zeer, want de dokter had gezegd, indien de bewusteloosheid voorbijging en de zieke kon slapen, dan was er kans op beterschap.

Thomas knielde naast zijn vriend neer en bad God, hen te bewaren, den zieke te genezen en hen spoedig uit dit eenzame oord te verlossen.

't Was nu midden op den dag en erg warm. De jonge matroos begaf zich naar de beek en verfrischte zich heerlijk in 't koele water. Het baden was er heel niet gevaarlijk. Alleen viel 't hem op, dat de vloed zich sterk deed gevoelen en een groot deel van 't strand onder water zette, zoodat in den mond der beek het water zoutachtig van smaak werd.

Hij keerde terug naar den nog steeds slapenden kranke en zette zich in de schaduw neer om iets te eten en te overleggen, wat hem thans te doen stond. Over een uur of vijf zou de duisternis invallen en hij moest toebereidselen maken voor den nacht. Indien er, wat niet waarschijnlijk was, wilde dieren op 't eiland huisden, diende hij wel een vuur aan te leggen.

Dat zou ook goed zijn, om zich te beveiligen tegen de beten der insecten. Doch er was ook een groot bezwaar aan verbonden. Indien het eiland bewoond was, zou het schijnsel van 't vuur de wilden lokken en op een ontmoeting met hen was Thomas vol-

strekt niet gesteld. Tenslotte besloot hij toch een vuur aan te leggen. Hij oordeelde terecht, dat, als er menschen — en dus wilden — op dit eiland woonden, deze het schip hadden moeten zien en zich reeds vertoond zouden hebben.

Toen hij zijn honger met een paar harde scheepsbeschuiten had gestild, nam hij het geladen musket en begon den naasten omtrek te doorzoeken. Al terstond ontdekte hij, dat er brandhout in overvloed aanwezig was. De golven hadden een massa balken en planken van verongelukte schepen op de kust geworpen en dit drijfhout was voor 't grootste deel kurkdroog. Hij verzamelde er een goeden voorraad van en droeg het naar den boom, waaronder Zabi rustig lag te slapen. Toen hij van dit zware werk weer uitgerust was, besloot hij, zijn verkenningstocht voort te zetten. Langs het strand was 't loopen niet moeilijk, maar verderop was de bodem begroeid en de struiken, eerst nog laag en dun gespreid werden spoedig zoo hoog en dicht, dat Thomas zijn wandeling na een kwartier al opgaf en naar Zabi terugkeerde. Thomas beschouwde den zieke aandachtig en meende op te merken, dat de ademhaling regelmatigiger was, dan een uur geleden. De bodem was bedekt met dik, wollig gras en 't hoofd van den neger rustte op het stuk linnen, dat de kapitein had gegeven. De jonge matroos-ziekenoppasser begreep echter, dat dit niet zoo kon blijven. Hij haalde uit zijn kist een oud, wollen baadje, naaide er vlug een zakje van en vulde dat met dorre bladeren. „Ziezoo, dacht hij, dat is een goed kussen. Nu moet ik nog een bed spreiden.” Nu, dorre bladeren en zacht mos behoefde hij niet ver te zoeken. Spoedig was er een flinke hoeveelheid bijeen. Hij zocht uit 't verzamelde wrakhout een paar stevige latten, plantte die op eenigen afstand en schuinsch van den boom in den grond en spande het stuk linnen van den eersten stok achter den boom om naar den tweeden. Zoo kreeg hij een soort van hut, waarvan 't dak gevormd werd door 't loover van den boom. De voorzijde bleef open: daar moest het vuur aangelegd worden. Zoo bouwde hij de hut om Zabi heen en dat was maar goed, want 't zou hem heel wat moeite gekost hebben, zijn makker een eind ver te dragen. De beide kisten, de ontvangen proviand en de wapens plaatste hij voor in de hut, legde het brandhout dicht bij den ingang en ging tenslotte zijn kruik nog met frisch water uit de beek vullen.

Snel daalde de gloeiende zonneschijf in 't westen neder. Ze wierp nog even een vurigen straal over de golven en dook toen neder achter eenige kleine wolkjes, die rood gerand werden door haar gloed. Nu sloeg Thomas met zijn tondeldoos vuur. Een handvol dorre bladeren en dunne rijzen vatten spoedig vlam en

weldra brandde er een vroolijk vuur, dat de kilte van den nacht een weinig verdreef.

Thomas nam zich voor, niet te slapen. Dat was te gevaarlijk. Er konden immers wilden komen of verscheurende dieren! Hij ging op zijn matrozenkist zitten, zette zijn musket naast zich neer en wierp telkens een paar stukken hout op 't vuur.

De duisternis was nu geheel gevallen. Een angstig gevoel maakte zich van den

jongen matroos meester en bijna had hij berouw, zich als Zabi's metgezel te hebben aangeboden.

Alleen op een eenzaam eiland in den onmetelijken oceaan!

't Geklots der golven tegen het strand was, heel den nacht door, duidelijk te hooren. Af en toe klonk de schreeuw van een vogel, van een meeuw, een albatros of een fregatvogel door de stilte. Gebrul van roofdieren hoorde hij echter tot zijn groote blijdschap niet en ook overigens ontdekte hij geen enkel teeken van leven.

Daar viel zijn oog op de millioenen sterren aan 't firmament. Tintelend, fonkelend, stonden ze daar; even zoovele zwijgende getuigen van de grootheid des Scheppers. Nog nooit was Thomas zoozeer door dit wonderschoone schouwspel getroffen als nu en het troostte hem in zijn verlatenheid. Hij dacht: de Heere, die ontelbare sterren hun loopbaan wijst, zorgt ook voor zijn menschen-kinderen, zorgt ook voor mij. Hij plaatste de sterren aan den hemel, de boomen en struiken op dit

eiland; Hij is ook hier, Zijn hulp zal ook hier niet ontbreken!

Zoo peinzende viel hij in slaap. De vermoeienis overmande hem. Uur aan uur verliep; het vuur doofde, bij gebrek aan brandstof, geheel uit; Zabi woelde zich een paar maal heen en weer, maar Thomas hoorde niets. Hij droomde, dat hij nog op 't schip was en de kapitein gelastte hem een zeil vast te zetten. Hij klom naar boven en poogde, al woei er een hevige wind, dien last te volbrengen. Maar het wilde hem niet gelukken. Telkens rukte de wind het zeil los en toen er weer een hevige windstoot kwam, verloor hij zijn houvast en tuimelde omlaag.

Toen werd de slaper wakker. Hij was werkelijk naar beneden getuimeld. Wel niet uit den mast, maar van zijn kist.

Verschrikt stond hij op en zag om zich heen.

Waar was hij?

't Duurde een poosje, voor hij zich alles duidelijk kon herinneren. Doch 't zien van den rustig slapenden neger maakte, dat hij zich van zijn toestand weer klaar bewust werd.

Hij had geslapen en deed zich hierover bittere verwijten. Maar er was geen onraad geweest en dat was een groot geluk. Het was nu ook niet meer noodig, het vuur opnieuw aan te leggen, want een heel zwak schijnsel aan den oostelijken hemel kondigde den nieuwen dag aan. Wel schitterden in 't Westen nog enkele sterren; doch hun glans verbleekte reeds.

(Wordt vervolgd.)

THOMAS EN ZABI
DE FRIESCHE ROBINSON CRUSOË

NAVERTELD DOOR

— T. BOKMA. —

(Vervolg).

Zoo speurend langs de kim, viel 't oog van den eenzamen wachter op 't vlakke strand voor hem en een angstig gevoel becroop hem, toen hij in de schemering een aantal geheimzinnige gedaanten langs de kust zich zag voortbewegen. Geen gehuil, geen geschreeuw, geen enkel geluid verstoorde de stilte en toch zag Thomas een aantal groote dieren voortsluipen. Zijn hand greep terstond het geladen musket en hij verloor de schrikanjagende wezens niet uit het oog. Daar verdween er plotseling een in de golven, de andere volgden en het strand was weer even eenzaam als gisteren. Thomas legde 't musket met een zucht van verlichting weer neer. 't Gevaar was geweken. 't Gevaar? Och neen! Die geheimzinnige dieren waren stellig zeehonden geweest... vreemd, dat ze niet hadden geblaft... en voor robben behoefde hij toch niet bang te zijn.

De schemering week nu snel en plotseling schoot een straal van het vroolijke zonlicht over de deinende golven, over 't groenende land, vaagde de nevels weg en stortte hoop en moed in 't hart van den jongen matroos. Hij boog 't hoofd in stillen dank aan God, die Zijn zon ook voor hem deed terugkeeren.

Op dit oogenblik ontwaakte Zabi.

Duidelijk zag Thomas, dat de crisis doorstaan en het gevaar geweken was. Welk een wederzien voor den armen neger, die bijna twee etmalen buiten kennis had gelegen, en op den rand van 't graf was geweest, doch nu weer den blik opsloeg en 't eerst in de trouwe oogen van zijn jongen vriend mocht staren!

Veel, veel had Thomas te vertellen en toen Zabi hoorde, waar hij was en wat zijn vriend voor hem had gedaan, stroomden tranen van dankbaarheid over zijn bruine wangen.

„God loone 't je, Tom!” zei hij met bibberende stem; „ik zal

je nooit kunnen vergelden, wat je voor mij hebt gedaan, maar wees er zeker van, dat ik het mijn leven lang niet zal vergeten."

Beiden hadden nu grooten honger en die kon gelukkig gestild worden. Terwijl ze samen met smaak hun ontbijt gebruikten, hoewel Zabi nog maar weinig durfde eten, vertelde Tom van z'n nachtelijk avontuur.

"Wel," sprak de neger, „dat is een buitenkansje. Dat waren geen zeehonden, maar zeeschildpadden, die hun eieren op het strand kwamen leggen. Die eieren zijn evengoed te eten als vogeleieren en het vleesch der schildpadden is zeer smakelijk."

"Dan wil ik probeeren, er vannacht één te schieten, tenminste als ze weer terugkomen," riep Tom. Maar de neger lachte en zei: „Misschien ben ik spoedig wel zoo sterk, dat ik eens naar 't strand kan gaan en dan zal ik je wijzen, hoe je schildpadden moet vangen. Een musket hebben we niet noodig, want je vangt ze met de hand en een kogel zou het dier niet dooden."

"Maar zijn die schilden dan zò hard?"

"Dat nu wel niet, al is 't waar, dat het zeer moeilijk is, ze te breken. Doch deze dieren hebben een buitengewoon taai leven. Maar het spreken vermoeit me. Willen we wat gaan slapen? Jij hebt ook slaap noodig, Tom!"

Tom zag, dat zijn vriend gelijk had. Nadat beiden zich met een dronk frisch water verkwikt hadden, legde Tom zich voor het leger van zijn vriend neer en sliep weldra in. Zabi kon den slaap zoo spoedig niet vatten. Een gevoel van groote dankbaarheid vervulde hem, als hij neerzag op zijn slapenden vriend, en er aan dacht hoe deze zich voor hem had opgeofferd. De tranen sprongen hem in de oogen en hij hief de gevouwen handen biddend omhoog, terwijl hij den Heere dankte voor dezen troost en een zegen afsmeeke over den nobelen jongeling. Zoo, biddend, viel ook hij in slaap.

IV. DE GROT.

Zabi sterkte snel aan. Zijn krachtig gestel kwam met Gods hulp de zware ziekte spoedig te boven, en toch duurde het nog verscheidene dagen, eer hij Thomas op een nachtelijken tocht naar het strand kon vergezellen. Het was een schoone, stille nacht, die door het zachte schijnsel der maan helder verlicht werd. Aan het

strand gekomen, zochten ze een beschut plaatsje uit achter eenige struiken. Dicht bij de zee verhief zich een lage heuvel, die met acacia's begroeid was en beschouwd kon worden als een uitlooper van den heuvelketen midden op het eiland. Daar waren ze in de onmiddellijke nabijheid van de zee en konden het geheele strand overzien. Reeds hadden ze een paar uren in hun schuilhoek gezeten, en begonnen ze te vermoeden, dat hun vangst hun zou ontgaan, toen Thomas plotseling eenige zonderlinge gedaanten uit het water zag opduiken. Fluisterend wees hij Zabi, wat hij gezien had en wilde al opspringen om zich van den begeerden buit meester te maken. Maar de neger hield hem terug.

„Nog wachten!” fluisterde hij. „Ze moeten eerst nog verder op 't strand zijn.”

Er waren niet veel schildpadden. Slechts zes konden ze er tellen. Misschien waren er meer, doch de maan zonk weg achter de heuvels en het werd donker. De schildpadden waren een poos op 't land geweest en kwamen nu terug, om zich weer in hun element te begeven. Thomas zag ze moeilijk over 't zand voortkruipen. Ze bewogen hun kop links en rechts en sloegen de breede, vin-vormige pooten als roeiriemen uit.

„Nu is 't tijd!” riep Zabi.

De beide nachtelijke jagers grepen hun stok, het eenige wapen dat Zabi had willen meenemen, en snelden op hun buit toe. Wel haastten de dieren zich, zooveel ze konden, het water te bereiken, doch het was te laat. De mannen sneden hun den terugweg naar zee af. Nu trokken de schildpadden kop en pooten binnen de schilden terug en bleven roerloos liggen, aan rotsblokken gelijk.

Een ervan werd met den bijl gedood.

De beide mannen verlieten 't strand en zochten hun tent weer op. Ze wierpen een paar armen vol brandhout op 't bijna uitgedoofde vuur en legden zich toen neer om te slapen. En dat was hoog noodig. De nachtelijke tocht had Zabi erg vermoeid.

Den volgenden morgen begaven ze zich weer naar 't strand en vonden hun buit nog liggen. Het werd na heel veel moeite geopend. Terwijl het uitbloedde, zochten de beide mannen de ondiepe kuilen met eieren. Ze vonden er drie. De eieren, die veel op kippeneieren geleken, doch meer rond waren en een zeer dunne schaal hadden, waren met een dun laagje zand bedekt.

Het bergen van de eieren en het vleesch hield de vrienden

den geheelen voormiddag bezig en vermoeide hen zeer, doch na den arbeid lieten een paar eieren en een stuk versch gebraden vleesch, zich dubbel goed smaken.

Versterkt en uitgerust besloten ze den omtrek nauwkeurig te gaan verkennen. Thomas nam het geladen musket mee en Zabi de bijl. Zoo gingen ze op weg. Na een half uur te hebben geloopt, begon de bodem vrij sterk te rijzen en nog een half uur later bereikten zij de eerste heuvelrij, die met bosschen begroeid was. Tot hun groote blijdschap vonden ze talrijke, eetbare vruchten, doch dieren vertoonden zich niet, behalve duizenden vogels, die heel niet schuw waren. Plotseling stond Zabi stil en raapte iets op. Het was een ijzeren haak, waaraan een ketting zat. Zonder moeite brak hij het doorgeroeste ijzer door midden, trok den ketting stuk en brak de schalmen.

Hij scheen diep ontroerd door deze vondst.

„Hier zijn menschen, of ze zijn hier geweest,” zei hij.

„Dan zijn ze er zeker geweest,” antwoordde Thomas. „Dat ijzer heeft hier stellig al jaren gelegen. Maar kijk liever eens naar de lucht. Ik ben bang, dat we ruw weer zullen krijgen en misschien eerder, dan ons lief is.”

Zabi zag op en bemerkte terstond, dat Thomas niet verkeerd gezien had. De hemel was zwaar bewolkt en alles voorspelde een storm, zoo geducht, als alleen in die streken voorkomt. Plotseling verheft zich de orkaan, doet de groote wateren schuimen en bruisen, breekt de stammen der boomen, ontwortelt gansche bosschen en vervult mensch en dier met ontzetting. De beide vrienden verkeerden in geen benijdenswaardigen toestand. Nergens vonden ze een schuilplaats tegen het noodweer.

't Gezang der vogels had opgehouden, doch andere, angst-aanjagende geluiden vervulden het bosch. De stammen kraakten, de takken zwiëpten gierend heen en weer, sidderend onder de aanraking van den stormreus. En te midden van den loeienden orkaan klonken ratelende donderslagen en schoten vuurstralen naar beneden. Plotseling stortte met luid gekraak een der grootste woudreuzen terneer. Thomas en Zabi uitten een kreet van angst.

De gevallen boom had aan den voet van een hoogen heuvel gestaan en zijn stam was dicht begroeid met talrijke slingerplanten, die hem in zijn val moesten volgen. Daardoor werd het beneden-

gedeelte van den heuvelvoet blootgelegd en nu kwam de opening van een grot te voorschijn.

Juist op tijd, want ruischend naderde de regen. De wind had zich even neergelegd — om met verdubbelde kracht straks weer

op te steken — en duidelijk hoorden de vrienden het gesuis in de verte, dat snel naderbij kwam.

Beekjes, die tot ijpende stroompjes aangroeiden, daalden de helling der heuvels af, doch reeds hadden Thomas en Zabi de grot bereikt en waren ze nu betrekkelijk veilig.

(Wordt vervolgd.)

De Sneeuw klok luidt

Ziet ge wel dat witte klokje
Aan een steeltje, groen en fijn
In het zuiden-windje beng'len,
Bij den eersten zonneshijn?
Wij zien enkel 't klokje wieg'len,
Maar de bloempjes in den grond,
Waar ze heel den winter sliepen,
Hooren 't luiden wel, in 't rond.

Vroolijk wekken zij elkander:
„Kom, de winterslaap is uit!
Hoor je wel de sneeuw klok luiden
Met haar vriend'lijk, zacht geluid?”
't Madeliefje is de eerste,
„Veldviooltje, crocus, kom!”
Al de luie bloemen-zusjes
Roept ze wakker, van rondom.

Slaaprig komen zij naar boven,
Met de knopjes nog half dicht;
Och, ze kunnen nog niet kijken
In dat held're lentelicht.
't Zonnetje kust klaar hen wakker,
Doet de knopjes opengaan,
En de kleurge bloemen-oogjes
Kijken ons nu vroolijk aan.

THOMAS EN ZABI
DE FRIESCHE ROBINSON CRUSOË

NAVERTELD DOOR

— T. BOKMA. —

(Vervolg).

Eenige oogenblikken later geeselde de storm weer neer en het gebrul der loeiende golven werd zelfs gehoord op de plaats, waar zij stonden. Waar zij roerloos, vol angst stonden en het woeden der elementen aanzagen, zonder zich van hun plaats te bewegen. 't Geraas der winden, der neerstortende watermassa's, der vallende boomen en der kokende zee maakte ook een gesprek onmogelijk, maar hun gedachten zwierven weg naar het schip, dat misschien in dezen orkaan met de golven worstelde en uit beider hart steeg een stille bede omhoog tot Hem, die wolken, lucht en winden hun spoor, loop en baan wijst en machtig is, uitredding te geven in den grootsten nood, die ook machtig was, hun makers te behoeden.

De storm hield den geheelen namiddag aan en eerst toen de duisternis inviel, was hij uitgeraasd. Zij dankten God, die hen bewaard had en bevalen zich ook voor den nacht in Zijn hoede en bewaring aan.

Ze moesten den nacht doorbrengen op de plaats, waar ze thans waren. En dat zonder vuur, zonder voedsel. Daar ze oorspronkelijk van plan waren geweest na een paar uren terug te keeren, hadden ze geen mondvoorraad meegenomen en 't was te duister, om in 't bosch nog enkele eetbare vruchten te zoeken.

De bodem der grot was bedekt met binnengewaaide dorre bladeren en bood hun dus een zacht rustbed. En toch konden ze den slaap niet vatten. Was het de honger, die hun belette, de oogen te sluiten, of de herinnering aan den orkaan, of misschien de vrees, dat eenig wild dier in dit hol zijn verblijf hield? Het scheen tenminste vrij diep, doch de beide vrienden waagden het niet, bij de toenemende duisternis te onderzoeken, hoever het den heuvel invoerde. Ze lagen voor den ingang, dicht tegen

elkander, de hand aan het wapen, lettend op elk gerucht. En middernacht was reeds lang voorbij, toen ze afgemat de oogen loken en sliepen, tot het lied der vogelen hen den volgenden morgen eerst zeer laat wekte. De zon straalde weer in volle pracht, de wind ruischte zachtkens door de boomen en verheugd snelden Thomas en Zabi naar buiten, zonder de beschuttende grot nog een blik te gunnen.

„Gauw naar onze tent! riep Thomas, ik verlang naar een stevig ontbijt!”

„Als tenminste de tent nog staat en niet aan flarden geslagen is”, zei Zabi.”

„In elk geval zullen onze zware kisten, waar de eetwaren in zitten, nog wel op hun plaats staan en we hebben voorloopig meer behoefte aan voedsel, dan aan een tent”.

„Wel ja, als de tent stuk is, moesten we in de grot gaan wonen. Dat kan prachtig.”

„We konden het in elk geval doen”.

Ze liepen voort in spanning, hoe ze hun luchtige woning terug zouden vinden. Snel ging de tocht niet, want de storm had tallooze boomen ontworteld en de weg was bezaaid met afgerukte takken, bladeren en vruchten. Tusschenbeide moesten ze dan ook even rusten. Eindelijk, na een paar uren te hebben geloopt, geklommen of gekropen, al naar dat de weg vrij was of de omgewaaide stammen hem versperden, zagen ze het open veld. Waar was echter hun tent onder den boom? Waar de boom? Ja, daar was hij, doch de kruin hing omlaag, de stam was over de geheele lengte gespleten. Maar de bladerrijke kruin had tevens het zeildoek voor wegwaaien beschut en de tent bleek nog bewoonbaar. Ze snelden verheugd toe, bereidden haastig een versterkenden maaltijd en bogen zich, voor ze aten, op den grasgrond neder, om den Heere te danken, die hen in den nacht had bewaard. Wat smaakte toen de harde scheepsbiscuit en de schildpaddensoep!

Vermoeid legden ze zich daarna neder en vonden in een rustigen slaap nieuwe krachten voor den arbeid, die hen wachtte. Ze hadden besloten, de grot bewoonbaar te maken. De tent zouden ze laten staan; dat bleef hunne woning; alleen wanneer er storm dreigde, wilden ze de grot betrekken, die beter beschutting bood. Een deel van hun mondvoorraad moest daarheen worden overgebracht en daarmee wilden ze denzelfden dag nog aanvangen.

Hiervan kwam evenwel niets, want Thomas, die naar de zeekust was gelopen, waar veel drijhout aanspoelde, vischte een plank op, waarop de letters stonden: „Vitorix”.

Hun schip was dus vergaan! En met groote droefheid staarden ze elkander treurig aan. Ze bevonden zich op een onbewoond eiland en de menschen, die dit wisten en beloofd hadden, hen terug te halen, waren misschien allen in den storm omgekomen! Zoo hadden ze het treurig vooruitzicht, hier misschien langen tijd, 't kon ook zijn, altijd te moeten blijven. Thomas barstte in tranen uit, Zabi zat daar in stomme smart. Doch op eens schitterde er nieuwe hoop in zijn oog.

„Wees niet zoo bedroefd, lieve vriend!” — zei hij. „God, die je in 't harte gaf, mij, armen neger, op dit eiland te volgen, zal ons niet verlaten. Misschien heeft Hij ons hierheen geleid, om ons te redden, want als we op 't schip waren gebleven, zouden we met het schip vergaan zijn! Hoop op Hem, jongen!”

Dat was een wijs en een vertroostend woord. Thomas gevoelde het en de hoop herleefde ook in zijn hart. Doch nu moesten ze maatregelen nemen voor een langdurig verblijf op het eiland. Bij den voorraad, dien ze van 't schip hadden meegekregen, was ook een zakje tarwe, dat bij vergissing tusschen den anderen proviand was geraakt. Zabi ried, de tarwe uit te zaaien en denzelfden dag begonnen de beide zeelieden met hun landbouwerswerk. De grond leek zeer vruchtbaar, was niet erg vast en hoewel ze geen ploeg, zelfs geen spade bezaten, gelukte 't hun, een voorn te graven. Daarvoor werd de bijl gebruikt en zorgvuldig strooiden ze het zaad uit, dat vier dagen later reeds boven den grond stond. Inmiddels trokken ze dag aan dag het bosch in, om kokosnoten te verzamelen en andere eetbare vruchten. Ze verkregen een grooten voorraad, doch tot hun groote teleurstelling vonden ze geen antilopen, geen wilde schapen of geiten. Er schenen geen andere dieren op 't eiland te leven, dan vogels en ze durfden er geen te schieten, omdat hun voorraad kruit zeer gering was.

Op den vijfden dag na den storm gingen ze eerst weer naar de grot. Een blik biscuit, de helft van het kruit en 't grootste deel van hun kleederen namen ze mee, om die daar een veilige bewaarplaats te geven. Ze zagen nu de grot bij 't volle daglicht en terstond viel hun oog op eenige zonderlinge voorwerpen. Zonderling tenminste voor een onbewoond eiland. Tegen den

achterwand der grot stond namelijk een ruwe, houten bank en die achterwand der grot was voorzien van een soort deur, uit ongelijksoortige planken getimmerd. De grot had dus reeds vroeger gediend tot een woonplaats voor andere menschen. Maar wat was er van die menschen geworden? Had een voorbijvarend schip hen opgenomen? En hoelang was dat reeds geleden? Dat waren vragen, die in hun hart opkwamen, doch waarop ze geen antwoord kregen.

Eenigszins huiverig stieten ze de deur open en voor hen lag het binnenste gedeelte der grot. Hier stonden een ruwe tafel, een paar kisten en op den bodem lag een bijl, een spade, een hamer en eenige ijzeren potten, alle met roest bedekt, doch nog zeer goed bruikbaar. Torren en hagedissen kropen verschrikt weg, toen Thomas en Zabi binnenstapten. Dat waren de eenige levende schepselen hier. In den hoek van het hol lag een hoop half vergane kleeden; daar was zeker de slaappleats van den vroegeren bewoner geweest. En eensklaps ontdekte Thomas op de binnenzijde van de deur enkele letters en cijfers. Zou 't raadsel opgelost worden? Voor een klein deel slechts. Het schrift was bijna onleesbaar. Hij kon slechts den naam Karl en 't jaartal 1758 ontcijferen, dat was alles. Zabi had een der kisten geopend en nadat hij eenige onbruikbare kleedingstukken te voorschijn had gehaald, schitterden hem plotseling een groot aantal goudstukken tegen. Er waren er meer dan honderd.

En Thomas juichte: „Nu zijn we rijk, Zabi!”

Doch terstond bedacht hij, dat die rijkdom hier minder waard was, dan één zakje kruit of één enkele biscuit. De neger lachte droevig.

„We leeren hier wel, dat goud of zilver geen mensch gelukkig kunnen maken”, zei hij en sloot de goudstukken weer weg in de kist.

„En toch, voegde hij er nadenkend bij, dit goud kon ons later zeer te pas komen. Laten we er aan denken, indien we ooit het eiland kunnen verlaten.”

De beide vrienden slaagden er vrijwel in, de grot weer bewoonbaar te maken en toen ze op den laten namiddag naar de tent terugkeerden, hadden ze twee woonverblijven. „Een zomerhuis”, zei Thomas lachend, „en een winterhuis.”

Zoo vaak hij echter dacht aan dien vroegeren bewoner, be kroop

hem een bang gevoel, dat het misschien ook zijn lot zou zijn, levenslang hier te moeten blijven en eenzaam en verlaten te sterven, indien tenminste de honger niet een spoedig einde maakte aan hun beider leven. Als hij hierover echter met Zabi sprak, sloeg deze 't oog naar boven en zei: „Daar woont de Heere, wiens oogden de gansche aarde doorloopen en die weet, wat tot ons geluk moet dienen. Wij zijn in Gods hand, ook hier!”

En dat troostte Thomas weer.

(Wordt vervolgd:)

Van Jantje.

Midden in den nacht richt Jantje zich op in bed.

Moe ik heb zoo'n dorst.

Och kind, malligheid: je moet slapen gaan.

Een poosje is alles stil.

Moe, geef me 'n glas water, ik heb zoo'n dorst.

Als je nu niet dadelijk gaat slapen, dan zal ik eens bij je komen hoor; en dan zal 't er opzitten.

Brengt u dan meteen wat water voor me mee, moe?

Op een dorp.

De hoofdonderwijzer van een klein dorpje in ons land vroeg het gemeentebestuur voor de school een globe aan te schaffen. Een der wethouders, stellig niet een van onderwijs, verzocht daarop den onderwijzer hem eerst even in te lichten, wat dat wel voor een ding was. „Een beeld der geheele aarde” luidde het antwoord. „Wacht dan met uwe aanvraag totdat de gemeentekas het beter lijden kan, en schaf voorloopig vast een globe van Nederland aan!” gaf de wethouder geruststellend ten antwoord.

THOMAS EN ZABI
DE FRIESCHE ROBINSON CRUSOË

NAVERTELD DOOR

— T. BOKMA. —

(Vervolg en slot).

V. BEVRIJD.

De dagen verliepen en groeiden aan tot weken, zonder dat er iets van belang voorviel. De twee eenzame eilanders hadden de grot volkomen bewoonbaar gemaakt en waren elken dag bezig, boomvruchten en vogeleieren te verzamelen. De laatste vonden ze aan de steile noordkust van 't eiland, waar honderden zeevogels hun nesten hadden. Ze waren echter zoo verstandig, slechts van tijd tot tijd uit ieder nest één ei weg te nemen. Zoodoende bleven de vogels, terwijl ze bij eene geheele berooving der nesten misschien naar een ander eiland verhuisd waren. Ook hadden ze nog een schildpad gevangen en het malsche vleesch van dit dier smaakte uitnemend. Voor gebrek aan voedsel behoefden ze dus niet te vreezen; iets anders vervulde hen echter vaak met bezorgdheid. Bij een langdurig verblijf hier, waren ze niet in staat, zich van kleederen te voorzien en hun matrozenkisten bevatten niet veel meer dan bijna versleten stukken. Doch daar lazen ze op zekeren morgen in Thomas' bijbeltje: „Aanmerkt de leliën des velds, hoe zij wassen; zij arbeiden niet en spinnen niet en ik zeg u, dat ook Salomo in al zijne heerlijkheid niet is bekleed geweest gelijk eene van deze. Indien nu God het gras des velds, dat heden is en morgen in den oven geworpen wordt, alzò bekleedt, zal Hij u niet veel meer kleeden, gij klei gelooovigen?”

„Zie,” zei Zabi, „dat is een goed woord voor ons. Ook over deze zaak mogen wij niet bezorgd zijn; onze hemelsche Vader weet, dat wij deze dingen behoeven. Misschien zijn wij nog wel hier, om te leeren, uit Zijne hand te leven.”

Dien dag trokken de beide vrienden met hun bijlen gewapend naar het bosch, waar ze een grooten boom wilden omhakken.

Uit dien stam zouden ze een bootje maken; dan konden ze bij stil weder op zee gaan varen, wat misschien nog wel eens zijn goede zijde kon hebben. Daar ze nog nooit wilde dieren op 't eiland gezien hadden, liet Thomas zijn musket in de grot. Spoedig waren ze bij den boom, dien ze reeds dagen te voren hadden uitgekozen en die vrij schuin gegroeid was. De stam was echter tamelijk recht, het hout gaaf en toch niet te hard en, eenmaal omgehakt, zou het niet moeilijk zijn, het gevaarte in de beek te laten rollen, waardoor ze hem ook gemakkelijk naar zee konden vervoeren.

Krachtige bijslagen weerklonken door de morgenlucht. Verschrikt zwegen de vogels en vluchtten weg. De beide scheepstimmerlieden letten er niet op. Ze letten evenmin op een tiental bootjes, die het eiland snel naderden, aan het vlakke strand landden en terstond op het droge werden getrokken. Een honderdtal negers, met lanssen en schilden, met bogen en pijlen gewapend, sprongen er uit en liepen het bosch in, in de richting, vanwaar het geluid der bijslagen klonk. Voorop liep een krachtige, slanke neger, hun hoofdman. Nog altijd bemerkten Thomas en Zabi niets, werkten ijverig door en waren spoedig door de onhoorbaar voortsluipende zwarten omsingeld.

Een luid geschreeuw weerklonk en Thomas en Zabi stonden daar roerloos van schrik. De negers lachten en maakten de allerzotste grimassen, doch ze schenen geen vijandelijke bedoelingen te hebben. Hun hoofdman trad een paar schreden vooruit en riep luid: „Uhoru ndugu, ndugu!”

Eensklaps vloog er een blijde glans over Zabi's gelaat; hij stond daar met wijd-opengespalkte oogen het opperhoofd aan te staren; de bijl ontviel zijn hand, tranen stroomden over zijn wangen en snikkend en tevens lachend riep hij: „Ndugu Wanja! Broeder Wanja?”

Hij had in dien fieren hoofdman zijn lang beweenden jongsten broeder herkend. En deze herkende hem ook. Met een luiden vreugdeschreeuw snelden ze in elkanders armen en lachten en schreiden tegelijk. Ontroerd stonden de andere negers dit tooneel aan en Thomas voelde zijn oogen ook vochtig worden.

Eindelijk maakte Zabi zich uit zijns broeders armen los en wenkte Thomas, nader te komen. Wat er tusschen de beide broeders gesproken werd, verstond hij niet, doch hij begreep, dat Zabi vertelde, wat de jonge blanke voor hem had gedaan en de overige negers, die 't drietal omringden, wierpen bewonderende

blikken op hem; zij begrepen het geheele verhaal en de goedheid van den blanke voor een neger vervulde hen met grooten eerbied.

Eindelijk zei zijn vriend: „Dit is mijn broeder Wanja, Thomas, en dit zijn lieden van mijn volk. Wij hebben niets te vreezen. Veeleer hebben we nu alles te hopen. God heeft onze gebeden

verhoord en we kunnen het eiland verlaten. We zijn niet ver van de Afrikaansche kust en daar zullen we weer in de bewoonde wereld zijn. De Heer zij geprezen!”

Een gevoel van onuitsprekelijke blijdschap doorstroomde den jongen matroos en vol vreugde riep hij: „Dan maar zoo spoedig mogelijk. Hoofdman Wanja! we varen mee, hoor, en willen goed veergeld betalen!”

De hoofdman knikte hem toe, alsof hij hem best verstond.

Voor men echter van 't eenzame eiland wegvoer, werden de negers mild onthaald. Al de gereedschappen, kleederen en wapens werden onder hen verdeeld; alleen de kist met goudstukken behielden Thomas en Zabi voor zich. En dat mochten ze vrij

doen, want de eigenaar was toch reeds gestorven en zijn familie niet te vinden.

Zoodra de zon op 't hoogst stond maakten de negers toebereidselen tot vertrek. De beide vrienden vonden in de groote kano van Wanja een plaats en toen de watervaten gevuld waren — 't eigenlijke doel van hun bezoek aan 't eiland — werden de booten door de stevige vuisten der negers in zee geduwd. De pagaaïen plasten op de maat van een eentonig gezang regelmatig in het water neer en spoedig lag 't eiland ver achter hen. Tegen den avond dook in 't Westen de kust van Afrika's vasteland uit de golven op en een paar uren later landde het vlotje te Mazimba, waar de nacht werd doorgebracht in de kano's. Den volgenden morgen ontdekte Thomas tot zijn groote blijdschap een schip met de Engelsche vlag in de haven en daar Wanja een voorraad schalen van schildpadden en eenige bamboe-vaatjes met kokosnotenolie aan boord had, die hij wenschte te verkoopen, boden Thomas en Zabi zich als tolk aan.

Zoo kwam Thomas weer onder blanken en onweerstaanbaar was thans zijn verlangen naar 't verre vaderland. Hij vroeg zijn vriend, mee te gaan: op het Engelsche vaartuig kon men een paar flinke matrozen best gebruiken. Doch Zabi's hart trok hem naar Makonde's velden en hij wilde niet van Wanja scheiden. Zoo namen de trouwe vrienden een hartelijk afscheid van elkander en wat Thomas ook zeide, Zabi was niet te bewegen, iets van den gevonden schat aan te nemen. Dien moest Thomas behouden.

's Middags lichtte 't Engelsche vaartuig de ankers en zette Wanja's vloot koers naar den mond der Romuva.

Thomas kwam een half jaar later in Harlingen terug, vond zijn ouders in bittere armoede en besloot voortaan thuis te blijven en Vader te helpen. Hij kocht een nieuwe schuit, zag zich bij het nederig visschersberoep rijk gezegend en werd de steun en troost zijner ouders.

